

3.8.2022

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Viite: Huoltovarmuusselonteko VN/25323/2021.

MEDIAPOOIIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON HUOLTOVARMUUSSELONTEOKSI

Taustaa Mediapooli ja sitä edeltäneet mediatoimialan poolit ovat vuosikymmeniä tehneet varautumis- ja huoltovarmuustyötä osana suomalaista ja kansainvälisesti ainutlaatuista elinkeinoelämän verkostoa. Mediapoolin rooliksi on vakiintunut kehittää media-alan varautumista kriisi- ja erityistilanteisiin sekä poikkeusoloihin. Vuodesta 2020 lähtien se on myös tuottanut laajaa mediatoimialan tilannekuva-analyysiä ja tukenut toimialan huoltovarmuutta sekä pandemian että vuonna 2022 Euroopassa puhjennun sodan aikana. Molemmat kriisit ovat vaikuttaneet toimialaan merkittävästi.

Hybridivaikuttamisen haasteet ovat nostaneet Mediapoolin agendalle tiedon huoltovarmuuden, mikä on laajentanut poolin toimintaa perinteisestä uutismediasta sosiaalisen median vaikuttajien vastuullisuuden tukemiseen. Muiden poolien tapaan Mediapoolin toiminta rahoitetaan Huoltovarmuusrahastosta. Pooli toimii hallinnollisesti Medialiiton yhteydessä, ja sen toiminnassa on keskeisesti mukana myös liiton ulkopuolisia, riippumattoman, luotettavan ja moniäänisen tiedonvälityksen kannalta kriittisiksi määriteltyjä mediaryhtymäjä.

Mediapoolin lausunto

Mediapooli kiittää Työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta vaikuttaa lausunnolla omaan toimintaansa keskeisesti linkittyvään ja ajankohtaiseen selontekoon. Poolissa huoltovarmuuden kehittämistyö on kansainvälistä, strategista ja jatkuvaa, ja toivomme sen hyödyttävän varautumis- ja huoltovarmuustyötä myös omaa toimialaamme laajemmin.

Selonteossa kuvataan huoltovarmuuden toimintaympäristöä sekä arvioidaan huoltovarmuuden kehittämistarpeita muuttuneessa toimintaympäristössä. Yhdymme selonteon näkemyseen, että viimeistään pandemia osoitti kansallisen varautumisen lisäksi kansainvälisen huoltovarmuusyhteistyön merkityksen.

Luonnoksen ulkopuolelle on kuitenkin jäänyt yksi keskeinen huolenaiheemme, joka on kansallista tilannetta laajempi. Materiaalisen varautumisen lisäksi nykyaikaisen huoltovarmuustyön tulisi kattaa myös ei-materiaalinen varautuminen. Mediatoimialan yksi keskeisimmistä tehtävistä liberaaleissa demokratioissa on luotettavan ja riippumattoman tiedon tuottaminen ja välittäminen. Pandemia ja Venäjän käynnistämä sota ovat ennennäkemättömällä tavalla romuttaneet lehdistönvapautta ja tiedon huoltovarmuutta Euroopassa. Keskeinen osa Suomen resilienssiä ajankohtaisessa tilanteessa on vankka lehdistönvapaus ja tiedon huoltovarmuus.

3.8.2022

Suomalainen lehdistö ja sananvapaus on viime vuosina arvoitu useissa kansainvälisissä vertailuissa yhdeksi maailman parhaimmista. Vuoteen 2030 tähtäävässä ja strategisia linjoja määrittävässä selonteossa tulisi huomioida ei-materiaalinen tiedon huoltovarmuus ja riippumattoman tiedonvälityksen turvaaminen kaikissa olosuhteissa.

Selonteon luonnoksessa keskeisimmät kehittämiskohteet koskevat muun muassa huoltovarmuuden taloudellisia resursseja sekä sektorikohtaista varautumista ja yhteistyön tiivistämistä. Muita kehityskohteita ovat esimerkiksi osaamisen varmistaminen sekä verkostomallin ja jatkuvan yhteiskunnallisen vuoropuhelun kehittäminen. Nämä ovat hyviä lähtökohta.

Selonteossa tulisi kuitenkin nostaa luonnoksessa esitettyä selvemmin esiin huoltovarmuusorganisaatioon kuuluvien elinkeinoelämävetoisten poolien taloudellisten, ja sitä kautta henkilöresurssien, vahvistaminen. Pooleja vahvistamalla on mahdollista tukea paitsi sektorikohtaista varautumista, myös elinkeinoelämän, järjestöjen ja viranomaisten välistä yhteistyötä. Suomessa toimii ajankohtaisten haasteiden keskellä tiivis ja tehokas pooliverkosto, jonka tukemiseen ja vahvistamiseen ei viime vuosina ole ohjattu merkittäviä resursseja.

Lisäksi Mediapooli toivoo, että mediatoimialalle keskeinen integriteetin turvaaminen otettaisiin huomioon tulevaisuuteen tähtäävässä strategiassa. Poolityön elinkeinoelämävetoisuutta tulee vaalia ja vahvistaa.

Helsingissä 3. elokuuta 2022

Merja Ylä-Anttila
Mediapoolin puheenjohtaja, Yleisradion toimitusjohtaja

Tero Koskinen
Mediapoolin valmiuspäällikkö